

ENKhuizen

Stedelijk Waagmuseum

Kaasmarkt 8, 1601 JK Enkhuizen
Telefoon 02280-15540/13382

openingstijden

dinsdag-zaterdag 10.00-12.00 uur, 14.00-17.00 uur
zondag 14.00-17.00 uur

In 1906 werd een commissie in het leven geroepen die als doel had Enkhuizer oudheden te verzamelen en tentoon te stellen. Vier jaar later werd het Waaggebouw ingericht als stijlkamer-museum met diverse objecten, documenten en schilderijen, die betrekking hadden op de geschiedenis van Enkhuizen. Dankzij schenkingen van instellingen en particulieren kon de collectie in 1916 aanzienlijk worden uitgebreid, onder andere met portretten van doctoren en de inhoud van een rariteitenkabinet. Vanaf dat jaar fungeerde het geheel onder de naam Waagmuseum, terwijl de weegruimte, de tegenwoordige entreehal, nog in gebruik was als waag voor boter, kaas, kleinvee en andere te wegen handelswaar.

Het waaggebouw dateert uit 1559 en is een fraai voorbeeld van vroege Hollandse Renaissance-stijl. Speelse gevels met sculpturen van zandsteen op de hoeken en prachtige raampartijen maken de waag tot een karakteristiek gebouw. Het Enkhuizer chirurgijns-gilde kreeg in 1636 de beschikking over de bovenverdieping, waarin de gildekamer met een unieke betimmering en kathedr werd ondergebracht. In deze ruimte kwamen de stadschirurgijns bij elkaar en gaven er onderwijs aan kandidaat-chirurgijns. De Enkhuizer medicus en kruidkundige, Bernardus Paludanus (1550-1633), verzamelde allerhande voorwerpen op zijn reizen en bracht die onder in een rariteitenkabinet. Een afspiegeling daarvan is te vinden in het rariteitenkabinet in de gildekamer. Zijn portret en het ontwerp van zijn standbeeld, dat op korte afstand van het museum staat, zijn op de bovenverdieping opgesteld. Een groot deel van de vaste collectie van het museum heeft betrekking op de medische geschiedenis. Vanaf

Gildekamer van de chirurgijns met spreekgestoelte.

Boven: De fraaie Renaissancegevels van het Stedelijk Waagmuseum.

Rechtsboven: Behandelruimte van een tandarts omstreeks 1920.

Rechtsonder: Een deel van de collectie aardewerken voorwerpen, daterend uit de zeventiende tot en met de negentiende eeuw.

1960 raakte het museum in verval en het gemeentebestuur besloot tot sluiting. Pas in 1974 werd het museum heropend. De chirurgijnskamer werd in ere hersteld en de verdere collectie herzien. De bovenste verdieping dient sedert die tijd als expositieruimte. Vanwege zijn geschiedenis ontwikkelde het Stedelijk Waagmuseum zich tot een museum met een aantal medischestijlkamers. Bij de inrichting daarvan werd uitgegaan van de diverse praktische handelingen van de chirurgijn of wat zich daaruit ontwikkelde: het behandelen van patiënten, been- of arm zetten, staarsnijden, wonden verzorgen, splinters en kogels verwijderen; de bevalling, de kraamverzorging; het kiezen- en tandentrekken; het werk als behandelend geneesheer in het plaatselijke gasthuis. In het museum zien we derhalve een chirurgijns-gildekamer, een kraamkamer uit 1800, een tandartsen-behandelruimte uit 1920 en een ziekenzaaltje uit 1910, afkomstig uit het voormalige Enkhuizer Snouck van

Loosenziekenhuis. Bijzondere objecten in de opstelling zijn onder andere een ivoren vrouwenbeeldje, waarin nauwkeurig de ingewanden zitten die geheel uitneembaar zijn, een ongeveer tweehonderd jaar oude foetus op sterk water (een kindje in de tweede maand van de zwangerschap) en een couveuse uit 1890. Verder bezit het museum enig materiaal betreffende de geschiedenis van Enkhuizen. Er zijn twee maquettes van Enkhuizen, een van Enkhuizen vóór 1590 en een van Enkhuizen ná 1590. Een zeldzaam schilderij uit het begin van de zeventiende eeuw stelt Drechteland voor met daarop de landerijen en aan de horizon Enkhuizen.

In de weegruimte bevinden zich nog de originele evenaars en draagberries. Door een schenking verwierf het museum onlangs een grote collectie aardewerk uit de zeventiende tot en met de negentiende eeuw, die voor een deel afkomstig is uit opgravingen. Deze verzameling biedt een goed overzicht van het gebruiksaardewerk in die periode. Jaarlijks worden ten minste drie tentoonstellingen in het Waagmuseum georganiseerd: een over een historisch onderwerp, een met moderne kunst van landelijk belang en een met kunst van regionale betekenis.

